

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

"Фінансовий аналіз"

обов'язкова

**Освітньо-професійна
програма:**

Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність:

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Галузь знань:

07 «Управління і адміністрування»

Рівень вищої освіти:

перший (бакалаврський)

Факультет:

економічний

Мова навчання:

українська

Розробники:

**Марусyak Н. Л., доцент кафедри фінансів і кредиту,
к.е.н., доцент**

Профайл викладача:

<http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektyv-kafedry-finansiv-i-kredytu/marusyak-nataliya-leonidivna>

Контактний тел.:

+380502905864

E-mail:

n.marusyak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1400>

Консультації:

**он-лайн консультації - згідно з графіком
очні консультації – за попередньою домовленістю**

1. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Фінансовий аналіз» належить до обов'язкових освітніх компонент освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Після завершення засвоєння змісту дисципліни здобувачі отримають базові фундаментальні знання з фінансового аналізу і набудуть відповідних фахових компетентностей для розв'язання складних спеціалізованих завдань і практичних проблем у ході професійної діяльності.

2. Мета навчальної дисципліни - сформувати теоретико-методичні знання та практичні вміння з питань аналізу фінансового стану та фінансової діяльності підприємств різних форм власності та організаційно-правових форм в сучасних умовах господарювання.

3. Пререквізити. Навчальні дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Фінансовий аналіз», - це «Фінанси», «Бухгалтерський фінансовий облік», «Фінанси підприємств». Дисципліна слухається здобувачами освіти паралельно із виконанням курсової роботи. Вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз» є необхідною складовою для засвоєння обов'язкової дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання», а також є підґрунтям для виробничої практики та кваліфікаційної роботи.

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні та фахові компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

- ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.
- ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
- ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
- ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
- ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.
- ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
- ПР23. Визначати досягнення та ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	IV	VII	5	150	2	30	45	-	-	75	-	Екзамен
Заочна	IV	VII	5	150	2	8	8	-	-	134	-	Екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні основи фінансового аналізу капіталу та грошових потоків підприємства												
Тема 1.Теоретичні основи фінансового аналізу Мета: розуміти зміст і завдання фінансового аналізу; знати основні прийоми та методи фінансового аналізу, його інформаційні джерела та види	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13
Тема 2. Аналіз майна підприємства Мета: розуміти економічну сутність майна підприємства та методику аналізу оборотних та необоротних активів; знати методи аналізу	15	4	5			6	15	1	1			13

активів підприємства та вміти його здійснити												
Тема 3. Аналіз джерел формування капіталу підприємства Мета: розуміти завдання здійснення аналізу джерел фінансування; знати методологію здійснення аналізу джерел формування капіталу та вміти її використовувати на практиці	15	2	5			8	15	1	1			13
Тема 4. Аналіз грошових потоків підприємства Мета: розуміти значення та завдання здійснення аналізу грошових потоків; знати методологію здійснення аналізу грошових потоків; вміти здійснити оцінку руху грошових потоків	15	2	4			9	15	1	1			13
Разом за змістовим модулем 1	60	12	18			30	60	4	4			52
Змістовий модуль 2. Напрямки аналізу фінансового стану підприємства та їх особливості												
Тема 5. Аналіз фінансової стійкості підприємства Мета: розуміти сутність фінансової стійкості підприємств; знати порядок її оцінювання та вміти визначати тип та запас фінансової стійкості підприємства.	15	4	4	-	-	7	15	1	-	-	-	14
Тема 6. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства Мета: розуміти суть платоспроможності та ліквідності; знати методику їх аналізу та вміти здійснити оцінку ліквідності балансу та платоспроможності підприємства.	15	2	4	-	-	9	15	-	1	-	-	14
Тема 7. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та рентабельності Мета: розуміти порядок формування чистого прибутку на підприємстві та необхідність аналізу рентабельності; знати порядок аналізу прибутковості підприємства та факторного аналізу	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13

рентабельності												
Тема 8. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства Мета: розуміти зміст та завдання аналізу ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства; знати послідовність аналізу ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства.	15	2	4	-	-	9	15	1	1	-	-	13
Тема 9. Аналіз ймовірності банкрутства підприємства Мета: розуміти сутність, цілі та значення аналізу ймовірності банкрутства; знати методику та моделі оцінки ймовірності банкрутства та вміти здійснювати аналіз ймовірності банкрутства підприємства	15	4	6	-	-	5	15	1	1	-	-	13
Тема 10 . Комплексний аналіз фінансового стану підприємства Мета: розуміти необхідність та значення комплексної оцінки фінансового стану підприємства; знати етапи моделі обробки вхідної інформаційної бази, формалізовані методики проведення комплексної оцінки фінансового стану підприємства; вміти оцінити фінансовий стан підприємства.	15	2	5	-	-	8	15	-	-	-	-	15
Разом за змістовим модулем 2	90	18	27	-	-	45	90	4	4	-	-	82
Разом годин	150	30	45	-	-	75	150	8	8	-	-	134

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи*

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема: Теоретичні основи фінансового аналізу 1. Особливості та взаємозв'язок управлінського та фінансового аналізу. 2. Методи та прийоми фінансової роботи та фінансового аналізу на підприємстві. 3. Сутність експрес-аналізу фінансового стану підприємства. 4. Особливості деталізованого аналізу фінансового стану підприємства	7	13

	5. Фінансовий аналіз як основа фінансового прогнозування на підприємстві.		
2	Тема: Аналіз майна підприємства 1. Горизонтальний та вертикальний майна підприємства. 2. Побудова порівняльного аналітичного балансу. 3. Особливості аналізу основних засобів. 4. Аналіз нематеріальних активів. 5. Факторний аналіз капіталовіддачі основних засобів. 6. Аналіз джерел формування, структури та розміщення оборотного капіталу 7. Сутність та основні завдання аналізу запасів. 8. Сутність та методологія аналізу дебіторської заборгованості. 9. Аналіз оборотності оборотного капіталу.	6	10
3	Тема: Аналіз джерел формування капіталу підприємства 1. Методологія аналізу джерел формування капіталу підприємства. 2. Основні завдання аналізу динаміки та структури капіталу підприємства. 3. Оцінка позикового капіталу підприємства. 4. Завдання аналізу власного капіталу підприємства. 5. Фактори, що впливають на співвідношення власного і позикового капіталу. 6. Оцінка ефективності управління структурою капіталу на основі фінансового важеля. 7. Оцінка складу та структури кредиторської заборгованості.	8	13
4	Тема: Аналіз грошових потоків підприємства 1. Методи розрахунку грошового потоку, переваги та недоліки. 2. Порядок складання звіту про рух грошових коштів. 4. Вплив дефіцитного та надлишкового грошового потоку на діяльність підприємств. 5. Показники, що характеризують обсяг сформованих грошових потоків. 6. Причини та наслідки, пов'язанні з наявністю чи відсутністю грошових коштів на підприємстві.	9	13
5	Тема: Аналіз фінансової стійкості підприємства 1. Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства. 2. Напрямки аналізу фінансової стійкості підприємства. 3. Економічний зміст, порядок розрахунку та нормативні значення (оптимальна динаміка) показників структури джерел формування капіталу. 4. Характеристика типів фінансової стійкості підприємства. 5. Методика факторного аналізу порогу рентабельності	7	14
6	Тема: Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства 1. Зв'язок між категоріями «ліквідність» і «платоспроможність» 2. Причини виникнення неплатоспроможності підприємства та основні шляхи забезпечення платоспроможності. 3. Економічний зміст, порядок розрахунку та нормативні значення відносних показників оцінювання ліквідності та платоспроможності 4. Мета і принципи складання платіжного календаря.	9	14
7	Тема: Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та рентабельності 1. Поняття доходів, витрат і прибутку та завдання їх фінансового аналізу. 2. Факторний аналіз валового прибутку. 3. Факторний аналіз прибутку від операційно діяльності. 4. Факторний аналіз прибутку до оподаткування. 5. Факторний аналіз чистого прибутку. 6. Суть і завдання факторного аналізу рентабельності активів. 7. Суть і завдання факторного аналізу рентабельності власного капіталу	7	13
8	Тема: Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства 1. Ділова активність як комплексна характеристика діяльності підприємств	9	13

	2. Аналіз економічного зростання підприємства. 3. Інтегральні моделі інвестиційної привабливості підприємства. 4. Особливості аналізу інвестиційної привабливості акціонерного товариства.		
9	Тема: Аналіз ймовірності банкрутства підприємства 1. Причини неплатоспроможності підприємств. 2. Методи встановлення банкрутства підприємства. 3. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства. 4. Оцінка санаційної спроможності підприємства. 5. Законодавчі основи проведення фінансового оздоровлення підприємств-банкрутів.	5	13
10	Тема: Комплексний аналіз фінансового стану 1. Структура й основні вимоги до інформаційної бази комплексного фінансового аналізу. 2. Сфери застосування різних методик комплексного фінансового аналізу. 3. Основні критерії ранжування сукупності фінансових показників і коефіцієнтів. 4. Особливості оцінки інтегрального показника фінансового стану підприємства. 5. Проблемні питання організації комплексного аналізу на основі порівняння розрахункових фінансових показників з еталоном.	8	15

*Самостійна робота студентів з дисципліни «Фінансовий аналіз» направлена на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій.

6. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, дискусія, бесіда, пояснення, консультація тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (презентації, ілюстрації тощо);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебіари тощо);
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень;
- аналітичні звіти, тези доповідей, статті;
- розв'язування практичних ситуацій;
- тестування;
- підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела

інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку, екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Максимальна оцінка знань здобувача під час навчальних занять за кожну тему наведена в таблиці.

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Максимальна кількість балів складає: за перший модуль – 24 бали, за другий модуль – 36 балів (разом – 60 балів).

З навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» проводиться екзамен в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни і в терміни, передбачені графіком освітнього процесу. У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, здобувач обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Екзаменаційний білет містить 4 завдання: теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання, глосарій, практичне завдання.

У 40 балів, що можливо отримати екзамени, входить: 1 теоретичне питання (14 балів), 4 тести - по 1,5 балу (сумарно 6), визначення 5 термінів - по 1,4 бали (сумарно 7 балів), практичне завдання (13 балів).

14 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. 13 балів ставиться за повний розв'язок практичного завдання. Якщо розв'язок є неповним зберігається відсоткове відношення бального оцінювання відповідно до його повноти.

Після підготовки студентами конспекту відповіді, та розв'язання тестів та практичного завдання відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього студентів можуть бути задані додаткові питання.

Також екзамени може бути проведений у письмовій формі.

7. Рекомендована література - основна

1. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч. посібник, 2-ге вид. К.: КНЕУ, 2014. 592 с.
2. Загурський О. М. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс. навч. посіб. К. Центр учбової літератури, 2013. 472 с.
3. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Х.: Фактор, 2015. 784с.
4. Селівестрова Л., Скрипник О. Фінансовий аналіз. навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2019 р. 274 с.
5. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2016. 430 с.
6. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М.Р.Лучко, С.М.Жукевич, А.І. Фаріон Тернопіль., ТНЕУ, 2016. 304с.
7. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ За заг. ред. Школьник І. О. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.
8. Фінансовий аналіз: навч. посібник / уклад.: Н.Л. Марусяк. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 170 с.
9. Фінансовий аналіз: метод. вказ. / уклад.: Н.Л. Марусяк, М.Г. Марич. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 76 с.
10. Череп А. В., Гамова О.В., Козачок І. А. Фінансовий аналіз. навчальний посібник. К.: Кондор, 2020. 277 с.
11. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник К.: Кондор, 2014 р. 196с.
12. Шиян Д.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: АСК., 2016 р. 276 с.

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
4. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua
7. Національний банк України – [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
8. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua/>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Всесвітня торговельна організація (WTO) — <http://www.wto.org/>
2. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
3. Європейський банк реконструкції і розвитку — <http://www.ebrd.com/>
4. Європейський інвестиційний банк — <http://www.eib.org/>
5. Міжнародний валютний фонд — <http://www.imf.org/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua

3. Інформаційний сервер про Україну – www.uazone.net
4. Консорціум економічних досліджень – www.eurasia.org/eerc/kyiv/EERC
5. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова – www.ucerps.org

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Електронна бібліотека Львівської комерційної академії – www.dev.lac.lviv.ua/lib
3. Дніпропетровська обласна наукова бібліотека – www.lib.dp.ua
4. Львівська електронна бібліотека ім. В. Стефаника – www.lsl.lviv.ua
5. Наукова бібліотека Донецького національного університету – <http://library.dongu.donetsk.ua/>
6. Наукова бібліотека ім. Максимовича – www.lib-gw.univ.kiev.ua
7. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
9. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua
10. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького – www.ognb.odessa.ua